

A Balaton régió turizmusa a számok tükrében, különös tekintettel a német, a dán és a cseh vendégforgalom alakulására

Szerző: Sulyok Judit¹

A Magyar Turizmus Zrt. 2008-ban is folytatja „Külképviselek a régiókban” című rendezvénysorozatát, idén minden régióban egy-egy kiemelt termékre fókuszálva. Ennek keretében egy-egy régió turisztikai vállalkozói, szakemberei személyesen találkozhatnak a Magyar Turizmus Zrt. külképviseleivel azon piacokról, amelyek az adott régióban, az adott termékkel kapcsolatban a legfontosabb szerepet játsszák. A sorozat első idej állomása a Balaton régió volt, ahol – a családi üdülések terén élen járó – Németország, Dánia és Csehország piacán dolgozó külképviselek ismertették munkájukat és hallgatták meg a helybeliek észrevételeit, javaslatait. A külképviselek és a helyi turisztikai szakemberek közti eszmecsere 2008. május 28-án, Alsópáhokon került sor. A rendezvény alkalmából összeállítást készítettünk az említett piacok vendégforgalmának alakulásáról Magyarországon és kiemelten a Balaton régióban.

Kulcsszavak: turisztikai régió, kiemelt termék, küldőpiacok, statisztika.

1. A Balaton főbb turisztikai mutatóinak alakulása

A Balaton turisztikai régió hosszú évek óta őrzi kiemelkedő szerepét a beutazó és a belföldi turizmusban: 2007-ben az összes belföldi vendégéjszaka egynegyedét (25,6%-át, 1. helyezés), az összes külföldi vendégéjszaka egyötödét (19,7%-át, 2. helyezés a Budapest–Közép-Dunavidék régiót követően) ebben a régióban regisztrálták. A legnépszerűbb magyar városok között a régió települései szintén előkelő helyet foglalnak el: Hévíz (2. helyezés a vendégéjszakák száma alapján), Siófok (4.), Balatonfüred (6.) és Zalakaros (8.) a hazai és a külföldi turisták számára egyaránt vonzó úti cél; az északi parton Balatonfüred, a déli parton Siófok szerepe emelkedik ki egyértelműen.

A régió turisztikai adottságai alapján természetes, hogy a legtöbben vízparti üdülésre érkeznek ide, jelentős azonban az egészségturisztikai szolgáltatások (a Balaton régióhoz tartozik Hévíz és Zalakaros), a körutazások és a városnézés iránti érdeklődés is, de nem elhanyagolható a hivatásturizmus jelentősége sem. A Balatont így erős, de az utóbbi években csökkenő szezonális jellemző, már nemcsak júliusban és augusztusban érdemes ideutazni.

2007-ben a Balaton régió kereskedelmi szálláshelyei 1,2 millió vendéget fogadtak, akik 4,5 millió éjszakát töltöttek el legnagyobb tavunk partján. A vendégek száma 6,2%-kal, a vendégéjszakák száma 1,7%-kal bővült, mindkét tekintetben meghaladva az országos átlagot. A Balaton imázsának és turisztikai kínálatának átalakulásával párhuzamosan nő a magasabb minőségű szálláshelyek szerepe: 2007-ben a kereskedelmi szálláshelyek belföldi vendégéjszakáinak 71,0%-át, külföldi

vendégéjszakáinak 64,5%-át töltötték szállodában. Emellett továbbra sem hagyhatók figyelmen kívül a magánzálláshelyek, ahol 2006-ban 1,3 millió vendégéjszakát regisztráltak. (A KSH 2008 nyarán publikálja a 2007. évi magánzálláshelyi adatokat.) Az elmúlt 10 év tendenciáit vizsgálva elmondható, hogy a Balatonnál is érvényesül az a nemzetközi trend, miszerint az átlagos tartózkodási idő csökken, az utazások és különösen az ún. főutazások hossza rövidül.

A beutazó forgalom a Balatonnál jelentős koncentrációt mutat: a kereskedelmi szálláshelyek külföldi vendégéjszakáinak több mint felét a németek, 80%-át négy piac adja. Németország mellett Ausztria, Hollandia és Dánia a jelentős, „klasszikus” küldőpiacok (1. táblázat). A tíz legnagyobb küldőpiac rangsorában az elmúlt években kisebb átrendeződés történt. A TOP5 küldőország rangsora 2007-ben is a tíz évvel ezelőttihez hasonlóan alakult, az 5–10. helyeken történt változás: Csehország négy, Belgium két hellyel került előbbre.

A Balaton régióban az elmúlt 15 évben a belföldi vendégforgalom fokozatos térnyerésének lehettünk tanúi: az 1990-es évek elején még minden 100 vendégéjszakából több mint 80-at a külföldiek töltöttek el a tó partján és környékén, 2007-ben viszont minden 100 vendégéjszakából már 56-ot a magyarok adtak.

2007-ben a balatoni kereskedelmi szálláshelyeken 8,8%-kal nőtt a belföldi vendégek és 6,3%-kal a belföldi vendégéjszakák száma, így összesen 883 ezer belföldi vendéget és 2,5 millió belföldi vendégéjszakát könyvelhettek el. A szállodák esetében még határozottabban kirajzolódik a belföldi forgalom növekedése, amelynek eredményeként 2007-re a belföldi vendégéjszakák 71,0%-át a szállodák regisztrálták. A Balatonnak a belföldi turizmusban betöltött jelentőségét mutatja, hogy míg országos szinten a szállásdíjbevételek egyharmada származik a belföldi vendégektől, legnagyobb tavunknál ez az arány jóval magasabb, 61,1%.

¹ Vezető kutató, Magyar Turizmus Zrt., Kutatási Csoport.

A Balaton legfontosabb küldőpiacai

1998			2007*			2007/1998 (%)
Rangsor	Küldőpiac	Vendég-éjszakák száma	Rangsor	Küldőpiac	Vendég-éjszakák száma	
1.	Németország	2 267 896	1.	Németország	1 043 216	-54,0
2.	Ausztria	242 886	2.	Ausztria	233 116	-4,0
3.	Hollandia	216 387	3.	Hollandia	126 457	-41,6
4.	Dánia	84 048	4.	Dánia	114 261	+35,9
5.	Oroszország	73 990	5.	Oroszország	70 628	-4,5
6.	Lengyelország	51 411	6.	Csehország	48 171	+86,5
7.	Svájc	40 535	7.	Belgium	43 929	+40,3
8.	Nagy-Britannia	32 905	8.	Svájc	42 508	+4,9
9.	Belgium	31 319	9.	Lengyelország	37 612	-26,8
10.	Csehország	25 830	10.	Nagy-Britannia	25 484	-22,6
-	Külföldi	3 239 547	-	Külföldi	1 984 665	-38,7

*A 2007. évi adatok előzetesek.

Forrás: KSH

A vendégforgalom nagyságrendjének megfelelően a Balaton régióban található az összes kereskedelmi szálláshelyi kapacitás egyötöde (24,9%). Jelenleg a férőhelyek megoszlása az országos átlaghoz hasonló, egyharmadukat a négy- és ötszillagos szállodák adják. A szálláshelyeket az országosnál jobb kihasználtsági mutatók jellemzik: 2007-ben a balatoni kereskedelmi szálláshelyek 44,4%-os, a szállodák 47,8%-os kihasználtsággal működtek.

A magán szálláshelyek tekintetében a Balaton abszolút vezető szerepet tölt be: az országos férőhelykapacitás mintegy kétharmada (63,2%) a Balaton régióban várja a vendégeket. Itt szükséges kiemelni továbbá a második ingatlanok, üdülők szerepét: a 2001. évi népszámlálás adatai szerint a magyar lakosság 252 295 üdülővel rendelkezik, amelyek egynegyede – 64 ezer ingatlan – a Balaton Kiemelt Üdülőkörzetben található.

2. Németország vendégforgalmának alakulása Magyarországon és a Balaton régióban

Németország – más turisztikai régiókhoz hasonlóan – a Balaton régióknak is a legjelentősebb küldőpiaca: 2007-ben a magyar tenger környékén több mint egymillió német vendégéjszakát regisztráltak, ami aranyérmes helyezést és 52,6%-os részesedést biztosít számára a küldőpiacok rangsorában.

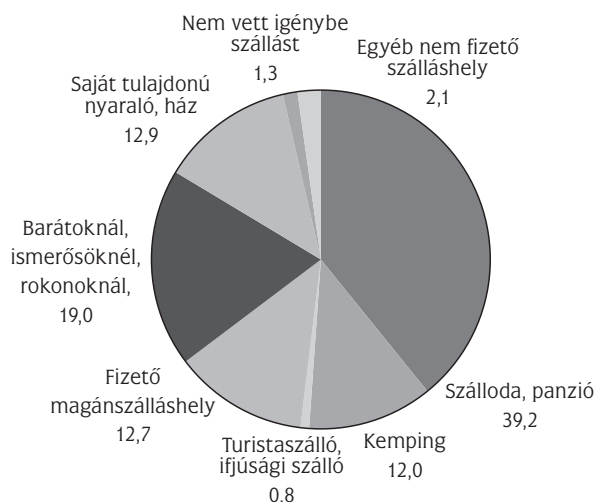
Magyarországra 2007-ben közel 3,2 millió német látogató érkezett, a kereskedelmi szálláshelyeken 598 ezer vendéget és 2,6 millió vendégéjszakát regisztráltak Németországból. A kereskedelmi szálláshelyi forgalom visszaesése ellenére 2003 óta a német látogatók száma

stabilan hárommillió felett van, amiben szerepet játszik a magán szálláshelyek népszerűsége és a nagyszámú, német állampolgárok kezében lévő ingatlan (2. ábra). A Balaton és környéke a legnépszerűbb hazai úti cél a német utazók körében: 2007-ben a német vendégéjszakák négytizede realizálódott ebben a régióban. A német vendégek a kereskedelmi szálláshelyek közül leginkább a szállodákat kedvelik, tizből hét éjszakát a hotelekben regisztrálnak.

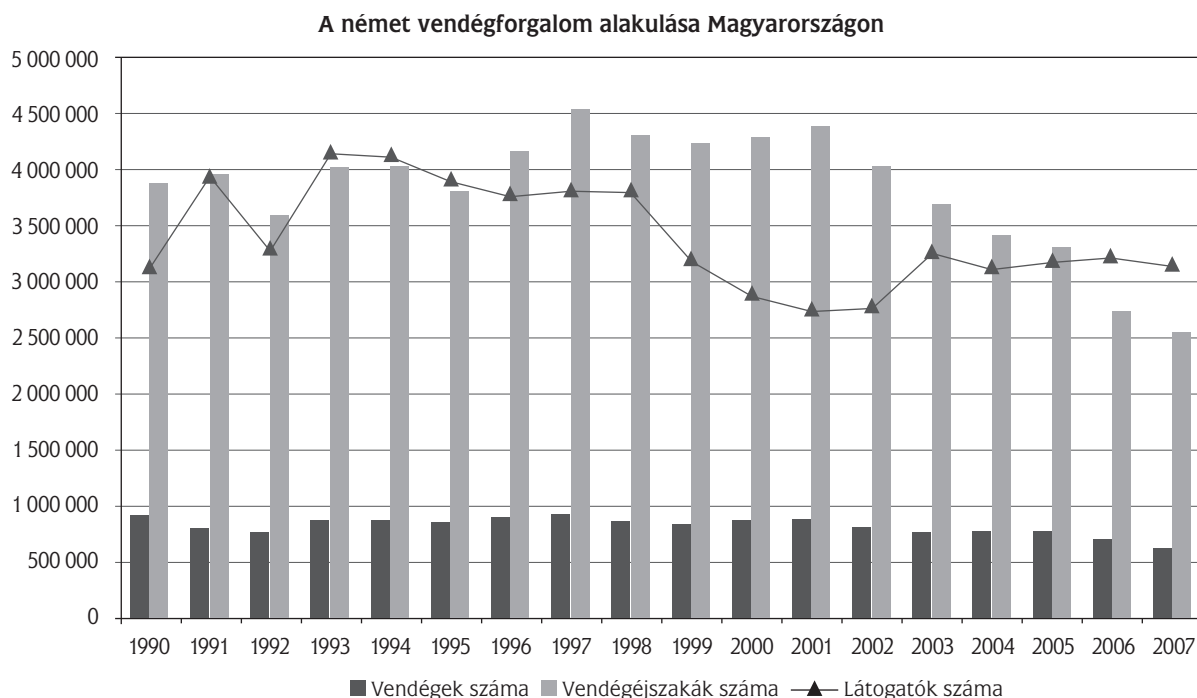
A KSH külföldiek magyarországi utazásait vizsgáló felmérésének adatai szerint 2007-ben a németek 33,4%-a egy napot, 17,9%-a 1–3 éjszakát, 48,7%-a pedig legalább 4 éjszakát töltött Magyarországon, ami egyértelműen jelzi az üdülési, pihenési cél kiemelt

1. ábra

A német vendégek által igénybe vett szálláshelyek (többnapos látogatók, %)

Forrás: KSH

*A 2007. évi adatok előzetes adatok.

Forrás: KSH

jelentőségét a turisztikai keresletben. Az egynapos látogatók döntően átutaztak Magyarországon, az 1–3 éjszakát eltöltők fő motivációja a hivatásturizmus (39,8%), a rokonok és barátok meglátogatása (15,8%), az üdülés (7,6%) és a városnézés (6,6%) volt. A Magyarországra hosszabb időre érkezők esetében a pihenési, kikapcsolódási cél abszolút vezető szerepet tölt be: a látogatók 55,0%-a üdülési, 15,3%-a rokon- és barátlátogatási, 14,3%-a egészségügyi céljal érkezett. Összességében 1,9 millióan érkeztek turisztikai motivációval, ezen belül a szabadidős turizmus vezető szerepet tölt be (a turisztikai céllal érkezők 85,4%-át adja).

A német látogatók 2007-ben 189,1 milliárd forintot költöttek Magyarországon (ez a külföldiek magyarországi kiadásainak egyötöde), az egy főre eső költség 9100 forint volt, ami kismértékben marad el a külföldiek

átlagos fajlagos költségétől (9500 forint). A turisztikai motivációval érkezők 170,9 milliárd forintot fordítottak magyarországi turisztikai szolgáltatásokra. A legtöbbet az üdülési (76,2 milliárd forint), az egészségügyi (29,5 milliárd forint) és a hivatásturisztikai (27,3 milliárd forint) céllal érkezők költöttek. A német vendégek által igénybevett szálláshelyek megoszlását az 1. ábrán mutatjuk be.

A Balaton régió kereskedelmi szálláshelyein 2007-ben 148 616 német vendég összesen 1 043 216 vendégéjszakát töltött el. 2007-ben az átlagos tartózkodási idő 7,0 éjszakát tett ki, ami több mint másfél éjszakával haladja meg a külföldiek átlagos tartózkodási idejét (5,4 éjszaka). Hasonló átlagos tartózkodási idő jellemzi a belga és az orosz vendégeket. Az átlagos tartózkodási idő 2003 és 2007 között 0,2 éjszakával nőtt (2. táblázat).

2. táblázat

A német vendégforgalom alakulása a Balaton régióban

	Vendégek száma		Vendégéjszakák száma		Átlagos tartózkodási idő	
	Fő	Változás az előző évhez képest (%)	Éjszaka	Változás az előző évhez képest (%)	Éjszaka	Változás az előző évhez képest (%)
2003	267 411	-12,9	1 828 625	-12,9	6,8	+0,0
2004	214 166	-19,9	1 531 525	-16,2	7,2	+4,6
2005	205 109	-4,2	1 406 566	-8,2	6,9	-4,1
2006	160 471	-21,8	1 159 959	-17,5	7,2	+5,4
2007*	148 616	-7,4	1 043 216	-10,1	7,0	-2,9

*A 2007. évi adatok előzetesek.

Forrás: KSH

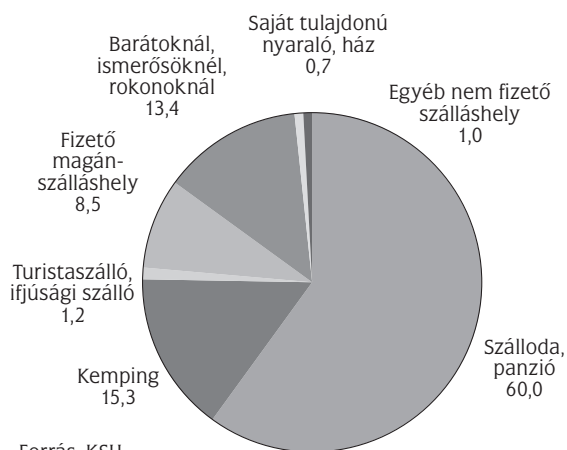
3. Dánia vendégforgalmának alakulása Magyarországon és a Balaton régióban

Dánia a Balaton régió egyik legfontosabb küldőpiaca: 2007-ben a magyar tenger környékén több mint 114 ezer dán vendégéjszakát regisztráltak, ami a 4. helyezést biztosítja a küldőpiac számára (szemben az országos 14. helyezéssel). A Balaton régió a dánok legkedveltebb magyarországi úti célja: ebben a régióban realizálódik a dán vendégforgalom jelentős része, 2007-ben a vendégéjszakák 55%-a.

Magyarországra 2007-ben 86 ezer dán látogató érkezett, a kereskedelmi szálláshelyeken 44 ezer vendéget és 208 ezer vendégéjszakát regisztráltak Dániából. A kereskedelmi szálláshelyeken a 2003. és 2004. évi csúcst követően 2007-ben a 2000. évihez hasonló vendégforgalmat mértek (4. ábra). A dán vendégek a szállodák mellett igen szívesen veszik igénybe a kempingek szolgáltatásait: 2005-ben a vendégéjszakák közel negyztizedét a szállodákban töltötték a vendégek, a vendégéjszakák 49%-a pedig a kempingeknek volt köszönhető. A kereskedelmi szálláshelyi forgalom csökkenésében a dánok esetében is szerepet játszik a magán szálláshelyek és a második ingatlanok népszerűsége: 2001 és 2007 között a dánok több mint 100 magyarországi ingatlant vásároltak.

A KSH külföldiek magyarországi utazásait vizsgáló felmérésének adatai szerint 2007-ben a dánok 30,1%-a egy napot, 22,5%-a 1–3 éjszakát, 46,8%-a pedig legalább 4 éjszakát töltött Magyarországon. Az egy-

3. ábra
A dán vendégek által igénybe vett szálláshelyek (többnapos látogatók, %)

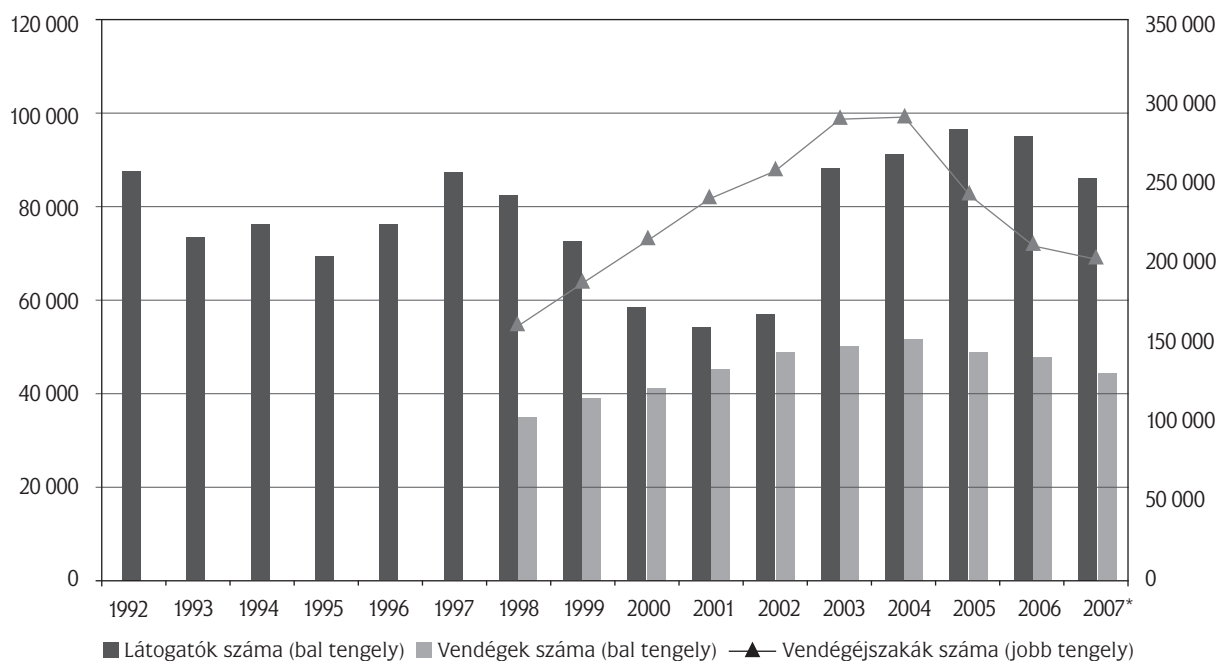

Forrás: KSH

napos látogatók döntően átutaztak Magyarországon, az 1–3 éjszakát eltöltők fő motivációja a városnézés (1–3 éjszakás látogatók 38,6%-a), a hivatásturizmus (28,6%), az üdülés (13,3%), a körutazás (4,9%), valamint a rokonok és barátok meglátogatása (4,0%) volt. A Magyarországra hosszabb időre érkezők esetében a pihenési, szabadidős cél abszolút vezető szerepet tölt be: a látogatók 47,5%-a üdülési, 25,6%-a városnézési, 10,9%-a rokon- és barátlátogatási céllal érkezett, míg a magyarországi turisztikai kínálat egyik kiemelkedő

4. ábra

A dán vendégforgalom alakulása Magyarországon

*A 2007. évi adatok előzetes adatok.

Forrás: KSH

A dán vendégforgalom alakulása a Balaton régióban

	Vendégek száma		Vendégéjszakák száma		Átlagos tartózkodási idő	
	Fő	Változás az előző évhez képest (%)	Éjszaka	Változás az előző évhez képest (%)	Éjszaka	Változás az előző évhez képest (%)
2003	24 568	+12,5	204 784	+18,5	8,3	+5,3
2004	25 795	+5,0	206 102	+0,6	8,0	-4,1
2005	21 542	-16,5	168 631	-18,2	7,8	-2,0
2006	16 698	-22,5	129 159	-23,4	7,7	-1,2
2007*	14 577	-12,7	114 261	-11,5	7,8	+1,3

*A 2007. évi adatok előzetesek.

Forrás: KSH

termékét jelentő egészségturizmus a dán látogatók 5,7%-át motiválta. Összességében 57 614-en érkeztek turisztikai motivációval, ezen belül a szabadidős turizmus vezető szerepet tölt be (a turisztikai céllal érkezők 86,4%-át adja).

A dán látogatók összesen 7,2 milliárd forintot költöttek Magyarországon 2007-ben, az egy főre eső költés 12 900 forint volt, ami lényegesen magasabb a külföldiek átlagos fajlagos költésénél (9500 forint). A turisztikai motivációval érkezők 6,5 milliárd forintot fordítottak magyarországi turisztikai szolgáltatásokra. A legtöbbet a városnézési (2,3 milliárd forint) és az üdülési (1,9 milliárd forint) céllal érkezők költötték. A dánok által igénybe vett szálláshelyek megoszlását a 3. ábrán mutatjuk be.

A Balaton régió kereskedelmi szálláshelyein 2007-ben 14 577 dán vendég összesen 114 260 vendégéjszakát töltött el. 2007-ben az átlagos tartózkodási idő 7,8 éjszakát tett ki, ami 0,5 éjszakával marad el az öt évvel korábban mért értéktől, jóval magasabb azonban a külföldiek átlagos tartózkodási idejénél (5,4 éjszaka).

Hasonlóan magas átlagos tartózkodási idő jellemzi a belga és a holland vendégeket. Az átlagos tartózkodási idő az elmúlt években kismértékben csökkent, ami azt jelzi, hogy a dán vendégek számára a Balaton továbbra is a hosszabb, nyári utazások úti célja (3. táblázat).

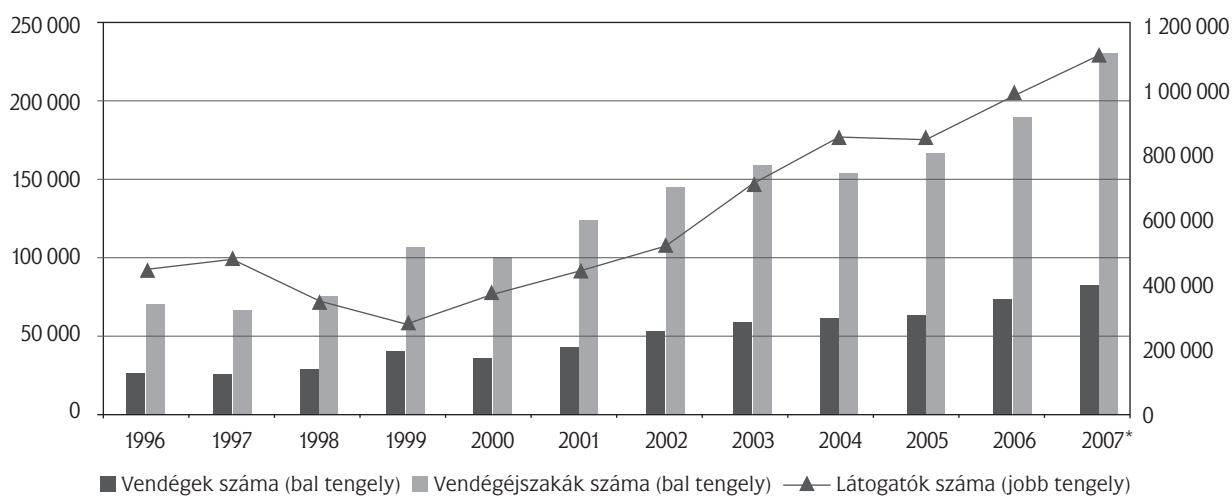
4. Csehország vendégforgalmának alakulása Magyarországon és a Balaton régióban

Csehország a Balaton régió egyik kiemelt küldőpiaca: 2007-ben a magyar tenger környékén 48 ezer cseh vendégéjszakát regisztráltak, ami a 6. helyezést biztosítja a küldőpiac számára (szemben az országos 12. helyezéssel).

Magyarországra 2007-ben mintegy 1,1 millió cseh látogató érkezett, a kereskedelmi szálláshelyeken 83 ezer vendéget és 227 ezer vendégéjszakát regisztráltak Csehországból. Az elmúlt években a cseh forgalom csaknem folyamatos növekedést mutatott, amelynek

5. ábra

A cseh vendégforgalom alakulása Magyarországon

*A 2007. évi adatok előzetes adatok.

Forrás: KSH

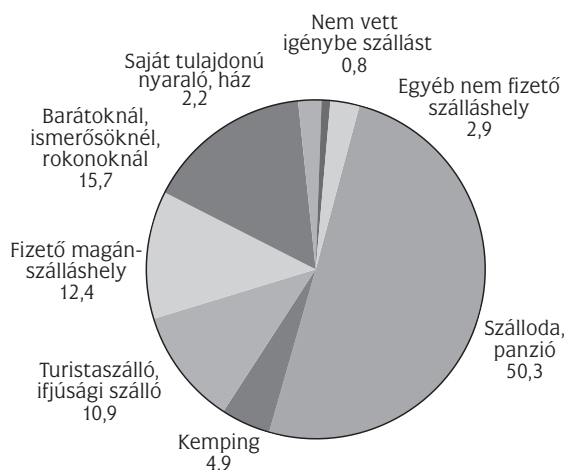
eredményeként 2007-ben a vendégéjszakák száma átlépte a 200 ezres határt (a cseh vendégéjszakák száma 2003 óta stabilan 150 ezer felett van) (5. ábra). A Balaton és környéke kedvelt úti cél a cseh utazók körében: 2007-ben a cseh vendégéjszakák 21,2%-a realizálódott a régióban (ezzel a Balaton a turisztikai régióink között a 3. helyen áll a Budapest–Közép-Dunavidék régiót és a Nyugat-Dunántúlt követően). A cseh vendégek a kereskedelmi szálláshelyek közül a szállodákat preferálják, tízből hét éjszakát a hotelekben töltenek.

A KSH külföldiek magyarországi utazásait vizsgáló felméréseinek adatai szerint 2007-ben a csehek 77,3%-a egy napot, 14,7%-a 1–3 éjszakát, 8,0%-a pedig legalább 4 éjszakát töltött Magyarországon. Az egynapos látogatók döntően átutaztak Magyarországon, az 1–3 éjszakát eltöltők fő motivációja a hivatásturizmus (24,9%), a városnézés (19,3%), a rokonok és barátok meglátogatása (14,7%), a rendezvények felkeresése (14,4%) és az egészségturizmus (10,3%) volt. A Magyarországra hosszabb időre érkezők esetében a pihenési, kikapcsolódási cél abszolút vezető szerepet tölt be: a látogatók 50,9%-a üdülési, 13,0%-a egészségturisztikai, 10,9%-a városnézési, 9,0%-a rokon- és barátlátogatási céllal érkezett. Összességében 262 294-en érkeztek turisztikai motivációval, ezen belül a szabadidős turizmus vezető szerepet tölt be (a turisztikai céllal érkezők 75,7%-át adja).

A cseh látogatók 2007-ben összesen 12,3 milliárd forintot költöttek Magyarországon, az egy főre eső költség 7200 forint volt, ami alacsonyabb a külföldiek átlagos fajlagos költségénél (9500 forint). A turisztikai motivációval érkezők 9,9 milliárd forintot fordítottak magyarországi turisztikai szolgáltatásokra. A legtöbbet az üdülési (3,0 milliárd forint), a hivatásturisztikai (2,6 milliárd forint), az egészségturisztikai (1,7 milliárd forint) és a városnézési (1,5 milliárd forint) céllal érkezők költöttek. A cseh vendégek által igénybe vett szálláshelyek megoszlását a 6. ábrán mutatjuk be.

6. ábra

A cseh vendégek által igénybevett szálláshelyek (többnapos látogatók, %)

Forrás: KSH

A Balaton régió kereskedelmi szálláshelyein 2007-ben 12 806 cseh vendég 48 171 vendégéjszakát töltött el. A vendégforgalom az elmúlt években – a 2004–2005. évi csökkenést követően – növekedést mutatott. Az átlagos tartózkodási idő ugyanakkor kissé csökkent: 2007-ben az átlagos tartózkodási idő 3,8 éjszakát tett ki, ami 0,1 éjszakával marad el az öt évvel korábban mért értéktől, és másfél éjszakával marad el a külföldiek átlagos tartózkodási idejétől (5,4 éjszaka) (4. táblázat). Hasonló átlagos tartózkodási idő jellemzi a brit, az ír, a cseh, a svéd és a lengyel vendégeket. Az elmúlt években – 2003 és 2007 között – a cseh vendégéjszakák számában, az Észak-Magyarország régió kivételével mindegyik hazai régió bővülést könyvelhetett el.

További információ: Magyar Turizmus Zrt., Kutatási Csoport, tel.: (1) 411-2360, e-mail: kutatás@itthon.hu, internet: www.itthon.hu/Szakmai oldalak/Piaci iránytű.

4. táblázat

A cseh vendégforgalom alakulása a Balaton régióban

	Vendégek száma		Vendégéjszakák száma		Átlagos tartózkodási idő	
	Fő	Változás az előző évhez képest (%)	Éjszaka	Változás az előző évhez képest (%)	Éjszaka	Változás az előző évhez képest (%)
2003	10 619	-13,9	41 357	-9,7	3,9	+4,8
2004	8 166	-23,1	29 223	-29,3	3,6	-8,1
2005	8 573	+5,0	33 857	+15,9	3,9	+10,4
2006	10 955	+27,8	40 948	+20,9	3,7	-5,4
2007*	12 806	+16,9	48 171	+17,6	3,8	+0,6

*A 2007. évi adatok előzetesek.

Forrás: KSH